

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 9 juli 2012 inzake de uitvoering van de motie van de leden Wiegman-van Meppelen Scheppink en Voortman (Kamerstuk 33 000-XVI, nr. 56) over mentorschap (Kamerstuk 29 538, nr. 137).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Elias

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de uitvoering van de motie van de leden Wiegman-van Meppelen Scheppink en Voortman (Kamerstuk 33 000-XVI, nr. 56) over het mentorschap. Deze leden zijn positief gestemd over de eerste stappen die gezet zijn met betrekking tot het uitvoeren van de aangenomen motie. Wel hebben zij nog een aantal vragen met betrekking tot de benodigde vervolgstappen en uitvoering hiervan om tot een gewenste bijdrage van mentoren in het signaleren en voorkomen van ouderenmishandeling te komen, en om mentorschap daadwerkelijk in de zorg te waarborgen.

Wanneer ouderen, verstandelijk gehandicapt en psychiatrisch patiënten zelf geen belangrijke beslissingen meer kunnen nemen over hun leven, de zorg en ondersteuning die hen aangeboden wordt en geen familie of naasten hebben die dat voor hen kunnen doen, kan er een mentor ingeschakeld worden om deze beslissingen voor die persoon te nemen. De leden van de fractie van de PvdA hechten veel waarde aan mentoren in de zorg. Het gaat om de meest kwetsbare cliënten in de zorg: zij die geen beslissingen meer zelf kunnen nemen en geen sociaal netwerk om zich heen hebben om dat voor hen te doen. Via de rechter kan een mentor de officiële juridische bevoegdheid krijgen om deze beslissingen te nemen om zo de positie van deze kwetsbare cliënten te versterken. Genoemde leden zijn dan ook verheugd dat er door uitvoering van de motie Wiegman-van Meppelen Scheppink en Voortman ook een rol voor mentoren wordt weggelegd in het signaleren van ouderenmishandeling, maar zij willen enkele problemen rondom de waarborging van mentorschap in de zorg aankaarten.

De staatssecretaris heeft een eerste stap gezet om tot een gewenste en mogelijke bijdrage van mentoren binnen het programma «Ouderen in veilige handen» te komen. Met Mentorschap Netwerk Nederland (MNN) is overeengekomen een project te ontwikkelen om deskundigheidsbevordering van mentoren te realiseren, zodat zij ouderenmishandeling beter kunnen signaleren en weten hoe te handelen. Dit project zou in de zomer worden ingediend. In haar brief geeft de staatssecretaris aan de Kamer in het najaar te informeren over de stand van zaken van de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties en daarin ook de voortgang van het project te bespreken. Dit is de leden van de PvdA-fractie echter te vrijblijvend. Deze leden willen zo spoedig mogelijk concreet horen welke stappen er gezet zijn en vervolgens gezet zullen worden in het project om de rol van mentoren in het signaleren van mishandeling en misstanden te verbeteren. Welke doelstellingen zijn er opgesteld en wanneer moeten deze doelstellingen zijn gehaald?

De leden van de PvdA-fractie zijn positief over het feit dat de motie Recourt (Kamerstuk 31 753, nr. 45) is uitgevoerd en er subsidie is verstrekt om MNN als landelijke vereniging te waarborgen tot de inwerkingtreding van de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap. Deze leden willen echter de problemen rondom het structureel financieren van mentorschap in de zorg aankaarten. Naast de geleverde subsidie is er nog steeds sprake van een financieringstekort. De staatssecretaris heeft in maart van het afgelopen jaar, zoals gevraagd in de motie Wiegman-van Meppelen Scheppink en Voortman, een eerste overleg gevoerd met de betrokken koepelorganisaties in de zorg over goede en systematische zorg voor mentorschap en de mogelijkheid dat aanbieders financieel kunnen bijdragen aan de (aanloop-)kosten van een vrijwillige mentor. Zij noemt dit gesprek constructief en stelt dat door de organisaties het belang van

voldoende en kwalitatief goede mentoren wordt onderschreven. Genoemde leden moeten constateren dat ondanks gesprekken over cofinanciering van mentorschap in de zorg, en het feit dat het belang van mentorschap in de branche breed gedragen wordt (o.a. door Actiz, zorgverzekeraars en VWS), er nog geen definitieve plannen zijn om mentorschap financieel te waarborgen. Deze leden zouden dan ook graag van de staatssecretaris horen hoe het met het organiseren van de cofinanciering van MNN staat. Welke definitieve plannen zijn er om mentorschap financieel te borgen? De leden van de fractie van de PvdA willen graag voor de behandeling van de VWS-begroting duidelijkheid ontvangen van de staatssecretaris over de structurele financiering van vrijwillig mentorschap.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over de uitvoering van moties met betrekking tot mentorschap.

De leden van de SP-fractie constateren dat een project wordt gestart in samenwerking met Mentorschap Netwerk Nederland. Genoemde leden staan positief tegenover deskundigheidsbevordering van mentoren in de zorg. Echter, deze leden zien dat alleen gekeken wordt naar het bevorderen van deskundigheid met betrekking tot ouderenmishandeling. Zij vragen de staatssecretaris of in dit project ook andere aspecten van ouderenzorg worden betrokken bij de deskundigheidsbevordering.

De leden van de SP-fractie zijn benieuwd in hoeverre er sprake is van ouderenmishandeling door mentoren. Deze leden zijn benieuwd of hierover adequate cijfers en/of informatie beschikbaar zijn. Indien dit niet het geval is, is de staatssecretaris dan bereid hiernaar onderzoek te doen?

De leden van de SP-fractie willen graag weten hoeveel zorginstellingen uit eigen beweging het mentorschap voor bewoners aanvragen of hoeveel zorginstellingen mentoren voor bewoners regelen. Is de staatssecretaris van mening dat een zorginstelling ook het mentorschap kan voeren? Zo ja, waarom zou dat wenselijk zijn?

De leden van de SP-fractie hebben ook nog de volgende feitelijke vragen. Hoeveel zorginstellingen maken gebruik van mentorstichtingen? Kunnen een mentorschap en financiële bewindvoering aangevraagd worden zonder toestemming van de familie? Hoeveel mentorschappen worden jaarlijks door de rechtbanken afgegeven? Hoeveel mentoren zijn er in Nederland in de zorgsector? Hoeveel mentoren zijn door de rechter en/of door het Openbaar Ministerie uit hun functie gezet en met welke redenen?

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief naar aanleiding van de uitvoering van de motie van de leden Wiegman-van Meppelen Scheppink en Voortman over mentorschap (Kamerstuk 33 000-XVI, nr. 56). Zij hebben wel enkele vragen over de huidige stand van zaken naar aanleiding van de brief.

- 1) Zijn er in Nederland voldoende mensen beschikbaar die mentor willen worden? Zijn er gezien de dubbele vergrijzing in de toekomst misschien meer mentoren nodig dan er nu zijn? Graag vernemen deze leden een reactie van de staatssecretaris op dit punt.
- 2) De brief is van 9 juli 2012, inmiddels is het eind oktober 2012. De leden van de CDA-fractie vragen hoever het staat met de uitwerking

van het projectvoorstel van MNN. Hoe concreet – in welk stadium – is het project nu?

- 3) Is er al zicht op eventuele aanvullende maatregelen die nodig zijn om het werk van MNN te borgen? Zo ja, welke maatregelen zijn dit dan?

Vragen en opmerkingen van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris over de uitvoering van de motie van de leden Wiegman-van Meppelen Scheppink en Voortman over mentorschap. De motie bestaat uit twee delen. Over het eerste deel van de motie hebben deze leden geen verdere vragen. Zij hebben begrepen dat de uitvoering goed loopt en dat er aansluiting gevonden wordt bij het programma «Ouderen in veilige handen». Over het tweede deel van de motie hebben deze leden wel enkele vragen. In het tweede deel van de motie wordt de regering verzocht om met de (koepels van) zorgaanbieders te bespreken hoe zij er goed en systematisch voor kunnen zorgen dat waar nodig mentorschap wordt aangevraagd en daarbij ook de mogelijkheid te betrekken dat aanbieders financieel kunnen bijdragen aan de (aanloop-)kosten van een vrijwillige mentor.

In de brief lezen deze leden dat er constructief overleg is gevoerd met de betrokken koepelorganisaties in de zorg. Zij begrijpen dat er tijdens dit overleg is gesproken over structurele financiering van mentorschap.

Het aanbevolen vergoedingstarief voor het mentorschap voor wilsonbekwame mensen is voldoende voor de dekking van de onkosten van de mentor en de kosten voor het werven en selecteren, opleiden en begeleiden van mentoren. Ook worden met dit bedrag de afspraken met kantonrechters, welke noodzakelijk zijn om goed mentorschap te kunnen bieden, geborgd. Deze vergoeding is echter niet voldoende voor het dekken van alle landelijke kosten van Mentorschap Netwerk Nederland. De leden van de ChristenUnie-fractie denken dan aan communicatie en voorlichting aan aanbieders, verzekeraars, familie en cliëntenvertegenwoordigers. Deze communicatie is nodig om ervoor te zorgen dat daar waar nodig mentorschap daadwerkelijk wordt aangevraagd.

De leden van de ChristenUnie-fractie vinden het onwenselijk om het vergoedingstarief te verhogen. Het tarief nu is al hoog. Jaarlijks wordt er een bedrag van € 1013 gevraagd, plus daarbij de kosten voor de intake. Dit jaarlijkse bedrag is voor veel cliënten een aanslag op hun inkomen. Deze leden vinden het wel wenselijk als er gekeken wordt naar de mogelijkheid die in de motie is aangegeven, namelijk het onderzoeken op welke wijze (koepels van) zorgaanbieders kunnen bijdragen aan de systematische inbedding van MNN.

In de brief lezen genoemde leden dat zorgaanbieders de verantwoordelijkheid voelen om te zorgen dat waar nodig mentorschap wordt aangevraagd en zij zullen daaraan zeker ook een invulling geven. Is er ook onderzocht in hoeverre zorgaanbieders een financiële bijdrage kunnen leveren? Hoe hoog dient deze bijdrage te zijn? Wat is het totaalbedrag dat nodig is om mentorschap structureel te financieren, landelijk en regionaal? Welke andere mogelijkheden zijn er volgens de staatssecretaris om MNN, landelijk en regionaal, structureel te financieren?

In de brief lezen de leden van de ChristenUnie-fractie dat er, los van deze motie, samen met de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie is afgesproken om voor 2012 en 2013 in totaal € 200 000 ter beschikking te stellen aan MNN als landelijke vereniging. Deze leden vragen een nadere toelichting op dit bedrag. Waarop is deze € 200 000 gebaseerd? Is dit bedrag voldoende? Zij begrijpen van MNN dat de niet-cliëntengebonden

kosten circa € 500 000 per jaar bedragen. Kan hierop een reactie gegeven worden? In de VWS-begroting voor het jaar 2013 staat vermeld dat er in oktober uitvoering aan de motie Wiegman-van Meppelen Scheppink en Voortman (Kamerstuk 33 000-XVI, nr. 56) wordt gegeven indien er duidelijkheid is over de structurele financiering. Deze leden merken op dat de duidelijkheid er nu nog niet is. Wanneer kan er duidelijkheid worden gegeven?

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben vertrouwen dat er op korte termijn helderheid is over de structurele inbedding van mentorschap voor mensen die door hun ziekte of geestelijke aandoening niet meer in staat zijn om zelf persoonlijke beslissingen te nemen en geen familie meer hebben die deze beslissingen voor hen kan nemen.